

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A Híradóhivatalban étvéve.
Egész évre 10 k.
Negyedévre 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Védke postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a HÍRŐRÓ
Ünnep után napok kivételével.
Szerkesztőség és Híradóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezsa-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a Híradó-
hivatalhoz intézendők.

XXI. évfolyam 176. szám.

Nagyvárad. Csütörtök 1915 augusztus 5.

Csapataink Iwangorodban.

A vár nyugati részét elfoglaltuk.

Budapest, augusztus 4. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér.

A Visztula és a Bug között lépésről-lépésre hátráló oroszok különböző pontokon szokott módon ismét ellenállást fejtettek ki. Dubienkától és Cholmtól északra Swinka mentén és a Letzna-Nowoalexandria vonalon kemény harcokra került a sor. Az ellenség az arcvonal egyes részein rövid ellentámadásba kezdett, hogy utánnomulásunkat fékezze, de nem tudott helyt állani, visszavertük. Éjfélkor folytatta visszavonulását észak felé.

Iwangorodnak a Visztula balpartján fekvő nyugati része kezünkben van.

A Radomka torkolatával szemben a Visztula keleti partján álló német erők ismét előrehaladtak. Wladimir-Wolynszkij és Sokal közötti csapataink szétszórtak egy kozák ezredet. Wladimir-Wolynszkijtől dél-nyugatra nagy tüzvészek látszanak.

Kelet-Galiciában semmi ujság.

Saját tüzükhöz kerültek az olaszok.

Budapest, augusztus 4. (Hivatalos.)

Olasz hadszíntér.

A görzi grófságban a fensik szélén augusztus 3-ra virradó éjjel ismét visszautasítottunk több elszigetelt olasz támadást. Így Trausinától délre és Poladzótól keletre, ahol az ellenséges gyalogság kétszer szuronnal támadott, de mind a kétszer súlyos veszteségei mellett visszavertük.

Az olaszok augusztus 3-án délután esőben és ködben heves tüzérségi előkészület után megkísérelték, hogy Monte dei sei Busi után lévő állásaink ellen ismét előnyomuljanak. Ezt a támadást is visszautasítottuk. A karinthiai és tiroli határterületen egyes szakaszokban élénk tüzérségi tevékenységre került a sor.

A Cellon hegykup ellen harcba vetett olasz gyalogság a magaslat nyugati lejtőjére nyomult vissza, mert saját tüzérségének tüzebe került. Két ellenséges század támadását a Schluderbachtól délre lévő határhid ellen, valamint a Col di Lana (Buchenstein) ellen intézett erősebb olasz támadást visszautasítottuk. Höfer. (Min. eln. sajtóosztály.)

Az oroszok Varsót fel akarják gyujtani.

Budapest, augusztus 4. (Saját tud.) Az olasz «Secolo» jelenti, hogy az oroszok Varsó felgyujtására készülnek.

Varsó bombázását megkezdtük.

Budapest, augusztus 4. (Saját tud.) Varsó bombázását megkezdtük.

Szerbek Oroszország ellen.

Budapest, augusztus 4. A Nisbe rendkívüli ülészakra egybehívott szkupstinában, mint a Südslavische Korrespondenz nek Szófiából táviratozzák, az ellenzéki pártok erősen tüntetnek Oroszország és Pasics miniszterelnök ellen.

A viharos jelenetekre Oroszországnak Durazzo kiűritésére irányuló követelése adott okot. Ez a követelés a szkupstina egész ellenzékében a legélénkebb elégedetlenséget keltette. Az Oroszország ellen való tüntetések azokra a kijelentésekre indultak meg, amikkel Pasics miniszterelnök a négyes szövetségnek, főként pedig Oroszországnak Szerbiával szemben való magatartását akarta igazolni. A miniszterelnök szavai az ellenzék sorában valóságos vihart keltettek. Az ellenzéki képviselők heves közbekiáltásai nemcsak a miniszterelnök szavai, hanem Oroszország és annak Szerbiával szemben követett politikája ellen is irányultak. A valamennyi párt nagy izgatottsága közben lefolyt ülés után az ellenzéki csoportok vezérei tanácskozást tartottak, amelyben Szerbia helyzetét és a szkupstinában végbement eseményeket beszélték meg. Élénk vita volt, amelynek folyamán a miniszterelnököt a leghevesebb támadásokkal illették.

Több szó nok Pasics ellen kifakadt, akinek politikája Szerbiát az örvény szélére juttatta és kijelentette, hogy Pasicsnak le kell mondania.

A tanácskozás folyamán szóba került az az orosz követelés is, hogy Szerbia macedóniai területét engedje át Bulgáriának. Oroszországnak ezt a követelését nagy felháborodással fogadták. Az ellenzék vezérei annak a meggyőződésüknek adtak kifejezést, hogy a szerb tisztek véres küzdelmek árán meghódított Macedóniának Bulgária számára való átengedése sohasem fognának beleegyezni. Az egykori oroszbarát liberális (Risztics)-pártból kikerült nacionalisták soraiban különösen erős oroszellenes áramlat érvényesül.

Belső reformok szükségesek Oroszországban.

Kopenhága, aug. 4. A Ruskoje Vjedomosti jelenti Pétervárról: A дума szabad-
elvű pártjai abban a rezolúcióban állapodtak meg, hogy a belpolitikai helyzet, valamint a belső reformok szükségességének megvitatását nem lehet tovább halasztani. A dumának okvetlenül döntenie kell.

Alkudozás Japánnal.

Budapest, augusztus 4. (Saját tudósítónktól.) Párisból jelentik: **Pichon** tegnap a japáni beavatkozás ügyében tanácskozott a japán követtel. Japánnak keleten engedményeket, valamint a beavatkozás összes költségeinek előlegezését ajánlották fel.

A дума együtt marad a békekötésig.

Budapest, augusztus 4. (Saját tud.) Pétervárról jelentik: A cár a senior konventben kijelentette, hogy a дума a békekötésig együtt marad.

Breszt-Litovszkából eltávolították a polgári hatóságokat.

Kopenhága, augusztus 4. A Tidende jelenti: Breszt-Litovszkából, mint a visszavonuló hadsereg újabb támaszpontjából a polgári hatóságokat eltávolították és a katonai főparancsnokságnak rendelték alá.

Breszt-Litovszknál lesz a döntő küzdelem.

Berlin, augusztus 4. Pétervárról kerülő uton jelentik a Vossische Zeitungnak: Az orosz kormány hivatalos lapja nagyfontosságú közleményt tartalmaz azzal a megjegyzéssel, hogy az egyes kormányzóságok területén a kormány hivatalos lapjai tartoznak azt átvenni. A hivatalos közlés hangsúlyozza, hogy végre meg kell szünnie a stratégiai fetiszizmusnak, mert réges-régen el volt határozva, hogy ha háborúra kerül a dolog az orosz birodalom és Németország között, Lengyelországot kifogják üríteni, mert a hadjárat sorsa Breszt-Litovszknál fog eldőlni. A mostani helyzet olyan, mint volt 1812-ben.

Pozícióharcok a besszarábiai fronton.

Csernovic, augusztus 4. A besszarábiai határon az ellenfelek passzív magatartást tanúsítanak, amelyet csak néha szakít félbe rövid ágyuharc. Az oroszok a határon erősen kiépítették sáncukat és drótakadályaik tizenöt méter szélességűek. Ugylátszik az oroszok ezen a helyen hosszabb passzivitásra számítanak. Keleti Oroszországból lovasságot kértek és e helyett gyalogcsapatokat küldöttek a lengyel frontra. Csernovictól északkeletre a Pruth mentén, a román határ közelében csak egyes előőrsi esatározások folynak.

Hindenburg meghívta Sven Hedint Varsó elfoglalásához.

Kopenhága, aug. 4. Stockholmból jelentik a „Politiken”-nek: Hindenburg Sven Hedinnel táviratot küldött, amelyben meghívja, hogy legyen jelen Varsó elfoglalásánál. A hadvezér hozzáfűzte, hogy Hedinnel sietni kell, ha idejekorán akar a vár eszténél jelen lenni. Sven Hedin a telegramm vétele után azonnal elutazott.

Varsóból már elvitték az ágyukat.

Hága, augusztus 4. Az angol cenzura átértesztette a németalföldi sajtónak küldött londoni magánjelentést, amely szerint vasárnap este befejezték Varsó keleti erődeiből és a Visztula vonal többi várából a nehéz ágyukat már elvitték az ország belsejébe.

Vilmos császár Ivangorodnál.

Krakó, augusztus 4. A Dziennik Polski censtochaui jelentése szerint Vilmos császár július 30-án reggel 8 órakor automobilon Radomba érkezett és a kormányzósági épületben szállt meg. Onnan később az Ivangorodnál harcoló csapatok frontjára ment. A radomi közönség lelkesen fogadta a császárt.

Az orosz békepárt.

Berlin, augusztus 4. A „National Zeitung”-nak jelentik Szófiából: Az orosz udvarban a háborús párt nagy ellenállásra talált. A „Dnejevnik” pétervári tudósítása szerint az orosz kabinet elhatározta, hogy le fog mondani, hogyha Sassonov külügyminisztert eltávolítják a kormányból. A békebarátok Sassonov utódjául Wolkonski herceget ajánlották a cárnak. A herceg máris naponként megbeszéléseket folytat a békepárt vezetőférfiaival.

Hindenburg a lengyel szabadságért.

Stockholm, aug. 4. Párisból jelentik az Aftenbladetnek: Szentpétervárról ideérkezett értesítés szerint Hindenburg rendeletet bocsátott ki, hogy minden elfoglalt lengyel városnak a német hadseregpáncsnokok a városi autonómiát kötelesek megadni.

Az oroszoknak nincs hová menekülni.

Genf, augusztus 4. A francia katonai sajtó igen pesszimiztikusan fogja föl az oroszok helyzetét, mert Pétervárról megerősítették annak a híret, hogy az oroszokat teljes vereség érte Alexandrovo és Cholm között. A francia katonai lapok nem találnak új védővonalat az orosz hadsereg számára, mert legfontosabb visszavonulási útjaik erősen fenyegetve vannak.

A pápai békeszózat.

Berlin, augusztus 4. Az Osservatore Romano nyilván a Vatikántól inspirált cikkben kiemeli, hogy úgy Vilmos császár kiáltványában, mint Sir Edward Greynek az amerikai néphez intézett üzenetében vannak célzások a békére. Véletlenség, hogy a pápa békére irányuló felszólítása egyidejűleg jelent meg a császár kiáltványával és Grey üzenetével. Téves egyes külföldi lapoknak az az állítása, hogy a legutóbbi lengyelországi események bírták volna a pápát a béke érdekében való közbelépésre. A szentatya e közbelépését annak az atyai szeretetnek lehet tulajdonítani, amelyet valamennyi nemzet fia iránt érez.

Az Osservatore Romano szavai főleg a francia lapok ellen irányulnak, a melyek zokon vették, hogy a pápa felszólalása olyan időben történt, a mikor Németország, Magyarország és Ausztria a legnagyobb előnyöket érték el a békekötés szempontjából. Kiemeli az Osservatore Romano azt is, hogy úgy a császári kiáltvány, mint Edward Grey nyilatkozata immár sokkal békésebb hangú, mint a korábbiak, a mennyiben nincs bennük szó az ellenség tökéletes megsemmisítéséről. Mindkét nyilatkozat közös sajtósága, hogy bár halaványan, de a békekötés lehetőségére lehet belőlük következtetni.

A katonai munkások nemzeti karszalagja.

Budapest, augusztus 4. (Saját tud.) A honvédelmi miniszter leiratban értesítette a fővárost, hogy a katonai felügyelet alá helyezett intézmények és üzemek alkalmazottaira nézve a nemzeti karszalag kötelező viselését állapította meg az egész országban. Erről a főváros területén lévő és katonai felügyelet alá helyezett intézeteket a mai napon hivatalosan értesítette.

Bulgária és Szerbia között az ellentét kiegyenlíthetetlen.

Szófia, augusztus 4. A szerb kormánylap, a Samouprava az entente legutóbb tett lépéseinek hatása alatt azt írja, hogy Bulgária most éppen azt követeli Szerbiától, ami miatt két évvel ezelőtt kitört a két ország között a háború. Bulgária meg akarja alázní Szerbiát és ilyenformán a kibékülés teljesen lehetetlen.

Angol buvárhajó elsüllyesztett egy német szállító gőzöst.

Pétervár, augusztus 4. A vezérkar jelentése szerint egy angol buvárhajó a Keleti-tengeren elsüllyesztett egy nagy német szállító gőzöst.

A Wolff-ügynökség megjegyzi: Mint illetékes helyről halljuk, egy a német tengerészet által ideiglenesen használatba vett gőzösről van szó.

Az antant a kisázsiai partokat készüli bombázni.

Budapest, augusztus 4. (Tud. cenz. táv.) Athénból jelentik:

A szövetségesek gallipoli-i kudarcaik következtében Mytilénével szemben a kisázsiai partok megtámadását tervezik.

Varsó ostroma megkezdődött. A külső erődök alatt állunk.

Berlin, augusztus 4. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Ujabb esemény nem történt.

Keleti hadszíntér.

A hátráló ellenséget üldöző csapatok tegnap Konievictől keletre elérték Kupisky vidékét. Lomzától északra az oroszokat a vár előretolt védőállásaiba szorítottuk vissza. Kelet- és nyugat poroszországi ezredek Ostrolenkánál igen heves ellenállás után elfoglalták a tábori erődítésekkel megvédett Narew-átjárókat. Több ezer oroszot elfogtunk, 17 géppuskát zsákmányoltunk.

Az üldözést itt is megkezdjük.

Varsó előtt az oroszokat a Blonie állásból a külső erődök vonalára vetettük vissza. Lipót bajor herceg hadserege támadja a várat.

A törökök előnyomulása a Kaukázusban.

Konstantinápoly, aug. 4. (Magyar Távirati Iroda) A főhadiszállás közli:

Kaukázusi front.

Hadműveleteink Tokát irányában sikeresen fejlődnek. Augusztus 1-én megszállottuk a Kildigjedigi melletti állást, Tokától 16 kilométerre északra, ugyiszintén a szomszédos 300 méter magas hegygerincet. Muradtehai-völgy birtokunkban van. Az ellenséges csapatok Kildigjedigitől északra a legnagyobb rendetlenségben futásnak eredtek.

Dardanella-front.

Csak helyi tüzelés. Parti ütegeink Sedil-Bahr előtt egy ellenséges szállítóhajót visszavonulásra kényszerítettek.

A városok gabona-ellátása.

Maradnak a maximális-árak.

Nagyvárad város törvényhatósága tudvalevőleg feliratot intézett a kormányhoz a város közönségének a most következő 12 hónap alatt való kenyér, illetve liszt-ellátása tárgyában. Nevezetesen kérte a város részére a gabonavásárlási jog engedélyezését, továbbá az esetre, hogyha a háboru véget érne s a gabonára nézve a szabad kereskedelem megnyílnék, a város zárt várossá nyilvánítható legyen s a liszteladásra nézve a város részére a monopol biztosítsák, nehogy az egész évre beszerzett gabona a város nyakán maradjon a buza- és a lisztárak leesése folytán s esetleg milliós kár érje a várost. — Kérte továbbá a törvényhatóság a gabona maximális árának leszállítását s a személyenként és havonként 10 kilóban megállapított fogyasztás felemelését 15 kilogrammra.

A törvényhatóság felterjesztésére tegnap érkezett le a kormány válasza. Nem külön leiratban foglalkozik a leirat Nagyvárad felterjesztésével, hanem válaszul megküldi a városok kongresszusához intézett leiratot, amely vonatkozik Nagyvárad felterjesztésével is.

Délkeleti hadszíntér.

Woysch vezérezredes hadseregének a Viszulán át előrenyomult német részei folytatják a támadást. E hadsereg osztrák-magyar csapatainak kezében van az ivangorodi vár nyugati része egészen a Viszuláig.

A Mackensen tábornagy szövetséges hadseregével szemben álló ellenség tegnap is megkísérelte, hogy az üldözést megállítsa. Letznánál, Cholmtól északra, keletre és a Bugtól nyugatra ismét megvertük. Ma reggel óta visszavetett ellenség a Visztula és a Bug között nagyjában északi irányban visszavonult. Az ellenség a Bug mellett Uscilugnál, attól délre is hátrál. Legfőbb hadvezetőség.

(Megjegyzés: Kupisky mintegy 40 km-nyire fekszik Konievictől keletre.)

(Min. eln. sajtóosztály.)

A többi fronton nincsen jelentős esemény.

Román minisztertanács.

Budapest, augusztus 4. (Saját tudósítónktól.) Bukarestből jelentik: Bratianu miniszterelnök lakásán összminisztertanács volt, a melyen Porumbaru külügyminiszter ismertette a külpolitikai helyzetet.

Poincare találkozott a belga királyi párral.

Budapest, augusztus 4. (Saját tudósítónktól.) Párisból jelentik: Poincare a fronton találkozott a belga királyi párral, akik előtt kijelentette, hogy Franciaország és Belgium ügye elválaszthatatlan.

A gabona maximális árának leszállítását még fontolóra sem veheti a kormány, mert annak megállapításánál kiváló gondossággal mérlegelték az összes közreható tényezőket s ezek között a szabad gabonaforgalom viszonyait s a termés eredményeket; ez utóbbira megjegyzi, hogy a termés nem oly bőséges, mint híresztelik, mert az őszi buza-vetés eredménye közepes, a tavaszi pedig silány s még tekintetbe kell venni, hogy a betakarításnál is jöhetnek elő olyan bajok, amelyek a terméseredményt redukálják. A megállapított maximális árak teljesen helyén valók.

Az élelmicikkek árának országos maximalása sem teljesíthető, különben is ez nagy óvatosságot igényelne, mert két élő fegyver lenne, mert az élelmicikkeknek a piacokról való teljes visszavonását eredményezhetné. Ilyen maximalás csak helyenkint lehetséges s ennek engedélyezése elől a kormány sem zárkóznék el indokolt esetekben, ha azt egyes törvényhatóságok kérnék. Azonban figyelmezteti a városokat, hogy az élelmiszerek maximalálásánál nagy feladatra vállalkoznának.

Azt azonban megígéri a kormány, hogy a lisztárak maximális árának megállapításánál a helyi viszonyokat és óhajtasokat

figyelembe veszi, továbbá a kiörlési százalékat is lejjebb szállítja, hogy a gazdaközönség az állattenyésztéshez és állattartáshoz szükséges takarmányhoz jusson.

A vidéki gabonakereskedőkre nézve gondoskodott a kormány azáltal, hogy a Hadi Terménybank a gabonakereskedők szakértelmét igénybe veszi és ezáltal ezek megélhetéséről is kellő figyelem fordítatik.

A havi 10 kilogramm lisztet egy ember részére a városokban elégnék tartja a kormány, mert tapasztalat szerint az átlagos fogyasztás ennél nem nagyobb. Csak a földművelőknél kell ennél nagyobb mennyiség, erről pedig gondoskodott a kormány.

A leirat, melyet Tisza István gr. miniszterelnök írt alá, különben ígéretet tesz, hogy a városok gabona beszerzési és élelmezési akcióját a legjobb indulattal fogja támogatni és elősegíteni.

A zártvárossá nyilvánítás és a lisztmonopolium behozatalára nézve nem nyilatkozik a leirat; — valószínűleg erre nézve külön közli a kormány elhatározását Nagyvárad városával, mivel a városok kongresszusának felterjesztésében ezekről nem volt szó.

Nagyvárad német katona Arras alól.

Nagyváradon volt most szabadságon Beszting Gottfried, aki nagyvárad lakos és itt cukrászüzlete van. Beszting Gottfried mindjárt a háboru elején bevonult katonának, még pedig mint németországi születésű a német hadseregbe. Mint ilyen a francia harcra harcolt mindvégig, legutóbb pedig részt vett Arras ostromában.

Amint mondta, Arrasnál rendkívüli elkeseredett ütközetek folynak. Egy kis darab földrészt sokszor hetekig tart a küzdelem s ezen idő alatt egy lövészárkban majdnem minden nap változik az ur. Egyszer a franciák, máskor ismét a németek kerekednek felül. A franciák máskülönbén igen méltó ellenfélnek bizonyulnak, szívesen védnek minden talpaiatnyi földet, amin nem is lehet esodálkozni, hiszen a hazájukat védik.

Azonban a német hadsereg szívósságának — amint Beszting Gottfried mondja — egyszer csak meg lesz az eredménye, letörnek a francia hadsereget is, akárcsak az oroszokat. Addig is szilárdan állani fognak eddig elért állásaik védelmében.

Beszting Gottfried szemtanuja volt Arras városnak német nehéz tüzéség által való lövetésének. Iszonyu pusztításokat visz véghez a nehéz lövegek tüzelése. Paloták, templomok dőlnek romba, illetve hamvadnak el.

Mikor kényszerűségről az arrasi székesegyház is bombázták, rettenetes tűz támadt, aminek a híres templom is martaléka lett.

Nehéz, fáradságos munkája van itt a németeknek mindenütt, de talán még iszonyatosabb a franciáknak, akiknek állandóan óriási veszteségeik vannak. A francia fronton levő német katonák is élénk érdeklődéssel tekintenek Hindenburg oroszországi akciójára felé, s mindnyájan meg vannak győződve, hogy a szövetséges seregek rövid idő alatt kieroszakolják a végső döntést, a hosszú harcot befejező diadalt.

Beszting Gottfried most visszatért Né-

metországba, ahonnan ismét visszamegy a frontra, vagy a francia, vagy az orosz harctérre. Ez utóbbira jobban vágyik.

Aranyérem egy géppuska megmentéséért.

Az ellenség golyózáporán keresztül.

— Saját tudósítónktól. —

A géppuskát eddig csak a katonák és a technikusok ismerték, most pedig nincs ember, aki ne hallott volna róla, hiszen mindenki olvas ujságot, abban pedig mindig ott van a harctéri jelentésekben az elfoglalt géppuskák száma. Teljes igazában csak a mostani háború alatt ismerhettük meg ezt a veszedelmes löfegyvert, amelynek oly sok diadalt és győzelmet köszönhetünk. Használták ugyan már az orosz-japán és a balkáni háborúban is, de oly csekély számban és oly ritkán, hogy hírét is alig hallottuk.

Most mindnyájan megismertük és tudjuk értékelni, s tudják katonáink félteni az ellenség elől eme pusztító szereszmot. Mig ellenfeleink, főleg az oroszok az emberek megmentése végett nagyon gyakran oda dobják és feláldozzák nemcsak gépfegyvereiket, hanem ágyúikat is, addig a mi magyar katonáink a legnagyobb veszélynek és kockázatnak teszik ki magukat egy-egy géppuska megmentéséért. Az oroszok a háború tartama alatt csak elfoglalt géppuskát csaknem háromszázat vesztettek.

Hogy katonáink mennyire tudják bátorságukkal a géppuskát használni, s ha kell az ellenség elől megmenteni, arra sok példát tudunk.

Beszéltünk egy ilyen hőssel, egy aranyéremmel kitüntetett székelly káplárral, aki mint sebesült utazott át Nagyváradon. Kése Balázs — így hívják a derék katonát — szerinte kötelelesszerű, de hősi tettét így adta elő:

— Fenn Galiciában, túl a Dnyeszteren ütöttük már akkor a Lemberg-felé menekülő oroszokat. Alig találtunk valami ellenállásra eleinte, minden fennakadás nélkül haladtunk folyton előre.

— Ismét Komarnó és Grodek alatt voltunk már, amidőn erősebb ellenállásra találtunk. Sőt egyszer-egyszer az oroszok hevesebb ellentámadásba mentek át, azonban — mondhatni — minden eredmény nélkül.

— Én a géppuskás osztagnál voltam beosztva, két géppuskának egy hadnagy volt a parancsnoka.

— El sem képzelhető, milyen hatása van egy géppuskának, milyen eredményesen működik az. Egyszer például a Kárpátok galíciai lejtőjénél egy kozákezed támadását teljesen megghusítottuk és visszavertük két géppuskánkkal az ellenség óriási vesztesége mellett.

— Mint említettem, Komarnó és Grodek alatt az oroszok hevesebb támadásokat kezdtek. Különösen egy nagyon erős támadásuk volt, amikor mi a legveszélyesebb helyzetbe kerültünk. A két szárnyon mellettünk elhelyezett csapatok visszavonultak elkészített árkaikba s mi ott maradtunk.

— Az állást nem tarthattuk, vissza kellett nekünk is mennünk. A hadnagy ur előre hátraküldötte az egyik géppuskát és a nálunk levő lövedékfüzérés dobozokat. Csak a hadnagy ur és én maradtunk ott, fedezni a hátrahuzódást.

— Elhatároztuk: nem adjuk meg magunkat, ameddig lehet pusztítjuk a bestiákat s ha tovább nem maradhatunk, akkor is igyekszünk a géppuskát megmenteni.

— Egy félóraig álltuk az ellenség tüzeit és viszonztuk is azt. Csapatunk elérték már a kijelölt állásokat, már nem volt célunk ott maradni. Különbőn is az oroszok már igen közel voltak hozzánk.

— Habozni nem lehetett. Én minden erőmet összeszedve állványostul felkaptam a géppuskát a hátamra s a hadnagy urral teljes célpontot szolgáltatva az oroszoknak, megkezdettünk rohanni a mieink felé. Alig birtam a felszerelt masinát, de nem hagyhattam. Biztos haláltól mentett az meg; sürrün pattantak le róla a nekem szánt lövedékek.

— Hosszunak tetszett a pár száz méteres út az ellenség nagy golyózáporában, a legnagyobb veszélyben. Csak annyit tudok, hogy bajtársaim egetverő éljenzése közben beugrottunk az árkokba. A kimerültségtől összeestem, nem tudom, akkor mi történt.

— Másnap nem volt semmi bajom, ismét harcolni akartam. Ekkor tudtam meg, hogy a hadnagy ur a visszafutásunk alatt a jobb karjába egy lövést kapott, hála Istennek, nem veszélyeset.

— Az oroszok támadását teljesen visszavertük, ismét megkezdődött heves offenzívánk s pár nap alatt már Komarnó is, Grodek is birtokunkban volt.

— A géppuska megmentéséért megkaptam az arany vitézségi érmet, amit parancsnokom szép beszéd kíséretében hatalmas ágyudörgés közepette tűzött fel a mellemre.

— Én nem érzem magam oly nagy hősnak, mint mondanak. Én azt hiszem, minden magyar úgy tett volna az én helyzetemben, haza iránti kötelelessége, hogy úgy tegyen.

(h-i.)

A vármegye és a város liszttel való ellátása.

Kötelező az előjegyzett gabona vagy liszt megvásárlása. A belügyminiszter rendelete.

A kormány rendelete, amit oly kíváncsian várt úgy a vármegye, mint a város közönsége, tegnap megérkezett Biharvármegyéhez is, meg Nagyvárad városához is. A rendelet igen fontos intézkedéseket tartalmaz a jövő évi liszttel való ellátás tárgyában s így bizonyára mindenkit fog érdekelni.

A rendelet elsősorban is a törvényhatóságokhoz szól. Azokra bizza a közönség liszt-szükségletének biztosítását. Ez az óriási feladat igen nagy körültekintést igényel, azért a legnagyobb óvatosságra inti a törvényhatóságokat a miniszter.

Különösen két szempontot szegez le a miniszter, amit a törvényhatóságoknak be kell tartaniok. Az első az, hogy a törvényhatóságok csakis annyi gabonát vásároljanak, mint amennyire a közönségnek föltétlen szüksége van. A másik szempont az, hogy a fogyasztó közönséggel garantsítassék a törvényhatóság által megvásárolt gabona kiváltása.

Hogy a törvényhatóságokat veszedelem ne érhesse erről a részről, a miniszter elrendelte, hogy *mindenki tartozik átvenni azt a gabona-, illetve lisztmennyiséget, amennyit a törvényhatóságnál előjegyeztetett, vagy bejelentett.* Nehogy azonban ezen a téren visszaéléseket kövessenek el, a miniszter megállapította egy-egy személy által elfogyasztható liszt vagy gabonamennyiség maximumát. A rendelet értelmében egy személy, ha az illető termelő, akkor 18, ha nem termelő, akkor 10 kilogramm lisztet fogyaszthat el havonként. Ezt a maximális mennyiséget azonban a törvényhatóság ha szükségesnek találja, akkor redukálhatja.

A miniszter elrendelte azt is, hogy a törvényhatóság állapítsa meg, még pedig sürgősen a liszt-szükségletet és a termést is. Ha a körülmények úgy kívánják, akkor a miniszter a gabonakivitelét be fogja szüntetni. A termelőknek jogukban áll egész évi szükségletüket megtartani maguknak, sőt

ha esetleg el adnák a termést, a törvényhatóságoktól nem számíthatnak liszttel való ellátásra.

A törvényhatóságnak egyáltalán nem föltétlen kötelelessége mindenkinek gondoskodni liszt-szükségletéről. Azért a rendelet értelmében *mindenki, aki csak teheti, tartozik a termelőtől megszerezni az évi szükségletet.* A törvényhatóság tulajdonképpen azoknak lehet segítségükre, akiknek nem áll módjukban egyszerre megszerezni az évi szükségletet.

A gabona vásárlás felett a törvényhatóságnak kell döntenie. Elsősorban tehát alapos körültekintéssel kell megállapítani, hogy egyáltalán kell-e vásárolni gabonát, vagy sem.

Ha a törvényhatóság a vásárlás mellett dönt, akkor szigorúan meg kell állapítani, hogy mennyi gabonára van szükség. A szükségletnél sokkal többet nem szabad vásárolni.

A törvényhatóságnak azonban tekintettel kell lenni az esetleges rendkívüli körülményekre is, azért bizonyos tartalékról is kell gondoskodni. A tartalék gabona árát be kell állítani a rendes fogyasztók által előjegyzett gabona árába.

A belügyminiszter a gabona vásárlás idejét augusztus 21 utáni időre teszi úgy azonban, hogy lehetőleg ne essék össze a vásárlás ideje a Haditermény Részvénytársaság vásárlási időpontjával. Vásárolni lehet a Haditermény Részvénytársaság útján is.

A miniszter rendelete tegnap érkezett meg Biharvármegyéhez, ahol Molnár Imre gazdasági felügyelőnek osztották ki. A rendkívül fontos kérdéssel a szeptemberi közgyűlés fog foglalkozni.

Bármiként is fog alakulni a helyzet, már most is tény, hogy tengeris kenyérbe nem lesz részünk, ami magában véve is nagy dolog.

A 43—50 éves népfelkelők beosztása.

Nemsokára sorozni fogják a 43—50 éves népfelkelőkötteleseket. Több százezer idős ember kerül ilyenformán a mérce alá, akik nem tudják, hogy besoroztatásuk esetén a tényleges népfelkelői szolgálatban hová kerülnek, milyen beosztást kapnak? Erre a kérdésre vonatkozóan a „Külügy Hadügy“ című hetiszemle hasznos tájékoztatásokat közöl, amelyeket az alábbiakban ismertetünk:

A bemutatató szemléken alkalmasnak találta beosztása három csoportba tartozik. Az első csoportba: volt tisztek és tisztjelöltek tartoznak. Azok, akik a honvédségnél részesültek tényleges kiképzésben, föltétlenül visszakérülnek a honvédséghez. A közös hadseregben szolgált tisztek és tisztjelöltek 3:2 arányban osztatnak szét a közös hadsereg és a honvédség között. A második csoportba: volt legénységi állományú egyének tartoznak. Ezek is a honvédséghez kerülnek, ha honvédek voltak, ha pedig a közös hadseregnél szolgáltak, akkor 3:2 arányban a közösökhöz vagy honvédséghez. Ugyanebben az arányban osztatnak el a harmadik csoportba tartozók, vagyis a katonailag még ki nem képzett népfelkelők.

Az első és második csoportbelieknek, vagyis azoknak, akik szolgáltak, igazolniuk kell, hogy hol teljesítettek szolgálatot. Ki-nevezési okmánnyal vagy igazolványi könyvvel, esetleg végelbocsátó levéllel. Ha a népfelkelőköttelesek ilyenekkel nem rendelkeznek, akkor hivatkozhat egykori csapatfőre; a bizonyítás módjában áll. Ki is hallgatják és vizsgálatot indítanak, hogy egykor viselt rangja bizonyítható legyen.

A volt tisztek az újabb rendelkezések értelmében mindannyian a legutóljára viselt rendfokozatukat, a tisztjelöltek a népfelkelő-hadnagyi rendfokozatot fogják elnyerni. Természetesen igen sok változás történt a katonai szabályzatokban és utasításokban, mióta a népfelkelő tisztek szolgálatot teljesítettek. Ezért, mint értesülünk, négyhetes külön kiképzési tanfolyamokat fognak fölláttani, amelyekben ismertetni fogják mindazon fegyvernembeli volt tiszttel és tisztviselővel, aki saját kérésére részt akar venni a tanfolyamon, a szabályzatokban és utasításokban beállított változásokat; azonkívül a gyalogsági csapat-szolgálatban és gyakorlati iskolázásban fognak részesülni a tanfolyam hallgatói.

A honvédelmi miniszter, mint értesülünk, az összes 43—50 éves népfelkelő tiszteket, így tehát a más fegyvernembeliek legnagyobb részét is a gyalogsághoz fogja beosztani.

A 43—50 éves népfelkelők, akik az egyévi önkéntességhez megkivánt képzettséget nem tudják igazolni, azonban, akiknek személyes képességük, a kezdetben, illetőleg hivatásukban végzett szolgálataik és társadalmi állásuk azt bizonyítják, hogy az átlagnál magasabb képzettséggel bírnak, a katonai szolgálat alatt kivételes elbánásban fognak részesülni. És pedig föl lesznek mentve a közönséges kaszárnyai (tábori) munkák végzése alól és — ha a szolgálat lehetővé teszi — a kaszárnyán kívüli lakhatást is engedélyezni fogják részükre. A kivételes elbánással azonban nem jár a külön osztagokban vagy bizonyos rendfokozatokra való kiképzés. A kivételes elbánásra igényvel bíró népfelkelőket külön ismertető jellel fogják ellátni. E kedvezményért csak a bevonulás után lehet majd folyamodni. — Egyébként az erre vonatkozó részletes rendelkezésekre a honvédelmi miniszter külön rendeletet fog kibocsátani.

Hötendorfi Conrád a királynál. Bécsből jelenti tudósítónk, hogy Hötendorfi Conrád vezérkari főnök a királynál másfél órás audencián volt.

A Fráter-család ünnepe.

Augusztus elsején megható és érdekes családi ünnepséget rendezett egy ősi, nagy-névű magyar familia: a Fráter-család, a melynek legidősebb tagja, Fráter Béla e napon ülte meg feleségével, Rhéday Julia grófnővel való házasságának hatvanadik évfordulóját. Az ünnep, a melyen megjelent a családnak valamennyi tagja — kivéven azokat, a kik a harcúterén vannak — az érsemjéni református templomban kezdődött, a hová pompás menetben vonult föl az ünnepi család. A menet élén az unokák haladtak, utánuk az agg házaspár gyermekei, menyei és vői, s végezetül a 84 esztendősen ünnepelt feleségével, a ki 78 éves. A templomi szertartást Végh József érmihályfalvai református esperes végezte. Megjelent a család valamennyi tagja és pedig:

Özvegy Szunyogh Zsigmondné, Fráter Emma, akinek két huszártiszt fia, Pál és János a harcúterén van; Fényes Zoltán és felesége, Fráter Paulina, özvegy Fráter Tamásné Mattyasovszky Eszter és gyermekei, Magda, Zoltán, György és Tamás, Fráter Katalin, Fráter Béla dr és felesége, Korizmic Irén és leánya, Ilonka; Fráter Lőránd és felesége, Plósz Lenke és leánya, Boriska; Ince Zoltán dr honvédszázados és felesége, Patruban Margit. Ugyancsak részt vettek az ünnepségen Bárczy István dr budapesti polgármester, Horvay János szobrászművész, Székács Aladár budapesti királyi ítélőtáblai bíró, Nemes Lajos dr miniszteri osztálytanácsos, Farkas Imre költő, Szirmay Vilmos és felesége, özvegy Nemes Gusztávné, Szathmáry Károly, Erőss István dr és még számosan.

Nem érdektelen megemlékeznünk ez alkalomból Fráter Bélának és Rhéday Julia grófnőnek a lakodalmáról, amelyet 1855 augusztus elsején ültek meg vármegyére szóló ünnepséggel a család ősi fészkében, Érmihályfalván. Az egyházi szertartást akkor Vásárhelyi Pál akkori esperes végezte. Az esküvő után a nászúpét a család rokona, özvegy Geneszy Pálné Kazinczy Amália látta vendégül. Innen, lakoma után a násznép csupa négyes és ötös fogaton Érsemjénbe ment, ahol a vőlegény szülőinek, Fráter Tamásnak és feleségének, Szilágyi Johannának a kuriájára vonultak. Násznagyok voltak: Fráter Gyula, Fráter Barnabás mostani bihari alispánnak és a vitéz honvédezeredesnek, Fráter Jenőnek az apja; továbbá Radványi István és Dravetzky Aurél. A nyoszolyó leányok: Szilágyi Vilma, Radványi Lujza, Morvay Jola, Geneszy Irén, Gruden Ilona és Décsy Mária. Nyoszolyó asszonyok: Szilágyi Lajosné, Geneszy Ferencné, Geneszy Zsigmondné és Kazinczy Sándorné.

x Mindennemű molyirtó szerek és fertőtlenítő cikkeik legolcsóbban beszerezhetők, Farkas István „Apolló“ drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

CIPÓ

ujdonságaim megérkeztek!
Reichard Dezső

Rákóczi-ut. Orsolya zárdá épület.

..HIREK..

* **Személyi változás a Jézus Társaságban.** A Jézus Társaság pozsonyi rendházának új rektora P. Bus Jakab lett. P. Fiedler [Lipót, az eddigi házfőnököt, valamint P. Martinovich Sándort és P. Bernhard Zsigmondot áthelyezték Budapestre.

* **Katonai kitüntetések.** Baumann József, 37. gyalogezredbeli alezredesnek, megbizva egy tábori vadászszázalój parancsnokságával az ellenséggel szemben vitéz magatartásáért a „Signum laudis“-t adományozta. Hábel Rezső 37. gyalogezredbeli századosnak a dobozi tábori szállításhoz az ellenséggel szemben kitűnő szolgálata elismerésül a katonai érdemkereszt III. osztályát a hadiékítménnyel kapta, ugyszintén ebben a kitüntetésben részesült Petrass György, 101. gyalogezredbeli hadnagy is vitéz magatartása elismerésül.

* **Biharvármegye rendkívüli közgyűlése.** Biharvármegye törvényhatósága ma rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlés egyetlen tárgya lesz a királyhoz küldendő hódoló és üdvözlő nagy nemzeti küldöttség biharvármegyei tagjainak megválasztása. A közgyűlés délelőtt 11 órakor kezdődik.

* **Kitüntetések a honvédségnél.** A hadsereg főparancsnokság útján Karácsony János 2. honvéd huszárezredbeli őrmester az arany vitézségi érdmet kapta. Az I. osztályú ezüst vitézségi érdmet kapták a következők: Dunka György és Gelberg Sándor hadapródjelöltek, Bacher János, Füle István, Katona Lajos és Trepák József őrmesterek, Nagy Sándor tizedes, Liszt János ővezető és K. Papp Imre honvéd a 4. honvéd gyalogezredben; Boerin János, Brandt Jakab és Jezsu-vitk Antal tüzemesterek, Kovács András tizedes, Szilágyi Miklós és Verneth István főtüzerek a 8. honvéd tábori ágyusezredben. A 2. osztályú ezüst vitézségi érdmet kapták a következők: Török István hadapródjelölt, Kovács János szakaszvezető egészségügyi altiszt, Nagy István őrmester, Nagy Gábor, Purzse Sándor és Rajki Bálint szakaszvezetők, Hegymegi Imre és Kassik Mihály tizedesek, Nagy János, Iván Vazul és Lakatos Péter ővezetők, Locskay József és Pavalázs András honvédeknek a 4. honvéd gyalogezredben; Zizda Ferdinánd tüzemester, Kapcsos Pál és Lazányi István szakaszvezetők, Németh József tizedes, Barabás József, Eib Gyula, Josipovich Ignác, Mellinger Mátyás Mendel Izidor, Nemes István, Raic Péter, Sütő Sándor, Személy László, Theiler József és Kösztaer György főtüzerek továbbá Scheinberger Mánuel tüzemester, Laux Miklós és Mack Antal szakaszvezetők, Molnár Mihály tizedes, Kretzulow György főtüze és Pintér Sándor hajtó tüzér a 8. honvéd tábori tüzérezredben.

* **A vármegye a múlt hóban** Biharvármegye közigazgatási bizottsága tegnap tartotta meg augusztus havi ülését Miskolczy Ferenc főispán elnöklete alatt. — Az ülésen az előadók jelentéseit változatlanul tudomásul vették. Jelentősebb eseménye az ülésnek dr. Möricz Ernő vármegyei főorvos jelentése volt, melyben a kolera állásáról számolt be. A jelentés szerint Berettyó-ujfaluban, Mezőtelegden, Esztárban, Sárredvariban, Csökmön, Fugyiban, Biharpüspökiben fordult elő kolera megbetegedés. A hatóságok a legszigorubb intézkedéseket fogantatosították s így a veszedelem tovább terjedésének útját szegték.

* **Hente Militár-Konzert!** Vették a következő sorokat: Kedves Szerkesztő Ur, én eddig azt hittem, hogy Nagyváradon a magyar nyelv segítségével tökéletesen boldogulhatok. Bizonyos idő óta azonban egyes kávéházak rákényszerítettek, hogy Grosswardeinban érezzem magamat. Ma a magyar nyelvtudással nem lehet Nagyváradon megtudni, hol játszik katonazene? Kezdte Ujvároson egyik kávéház, folytatja Olasziban a másik azt a szokást, hogy csak németül írja ki: hente Militár Konzert. Hát hiszen szép dolog, ha azt itt lévő osztrák katonákra való tekintettel egy és más felírást üzleti érdekből vagy udvariasságból németül is kitesznek. Még szebb dolog volna, ha ennek példájára Ausztria egyes városaiban magyar felírások is volnának olvashatók a magyar katonák iránti udvariasságból. De hogy Nagyváradon miért ne lehessen magyarul is hirdetni a katonazenét: erre kérnék felvilágosítást az illető, magyar pénzből is pompás jövedelmet hajtó kávéházak tulajdonosaitól. Aláírás.

* **A rendőrség az élelmiszer-uzsora ellen.** A rendőrség a közönség kényelmére külön hivatalt állított be, ahol a fogyasztó közönség megteheti panaszait az élelmiszer elárúsítók ellen. A hivatalos helyiség a városháza épület torony bejáratánál jobbra, szuterin helyiség, panaszokat felvesz hétköznapokon 9—11 óráig. A termények hatóságilag megállapított árai: Buza 1 mázsa 39.50 K, rozs 1 mázsa 30.50 K, árpa 1 mázsa 29 K, zab 28.50 K. Nullásliszt városi lisztrakárakban 1 kg 82 f, főzöliszt 1 kg 64 f, rozs kenyérliszt 1 kg 48 f, buza liszt 1 kg 54 f, tengeriliszt 1 kg 46 f. Korpa mázsjára régi 17, új 18 korona. Az élelmiszerekre nézve a hirdalokban hetenkint megjelenő árak az irányadók. Egy kg u. n. hadikenyér a péknél 52, üzletekben 54 fillér. Mindazok, akik az itt közölt ártól eltérnek, uszorát követnek el s a közönség a saját érdekében eslekszik, ha az ilyeneket feljelenti, mert a legszorgosabb utánjárásra sem tud minden visszaélést megtorolni a rendőrség a közönség támogatása nélkül. Mindenki tegye meg hát feljelentését az uszorások ellen s legyen rá gondja, hogy lehetőleg tanuira is tudjon hivatkozni feljelentésénél. — *A rendőrkapitányság.*

* **Monika nővér temetése.** Tegnap délután 6 órakor temették a Szent Vince-intézetből a korán elhunyt *Monika* irgalmas nővért. A temetésen nagy gyászoló közönség vett részt. Ott voltak a vasuti nyugvóállomás sebesült katonái, kiket Monika nővér oly önfeláldozóan ápolt. A temetési szertartást dr *Vucskics Gyula* kanonok, a Szent Vince-intézet igazgatója végezte segédlettel. A gyászszertartás végeztével megindult a menet a temetőbe. A virágokkal elborított koporsót a zokogó rokonok kísérték, fehérbe öltözött leánykák vették körül a koporsót. Azután a zárdák irgalmas nővérei következtek, kik égő gyertyákkal kezükben kísérték a koporsót. A végső tisztesség megadására megjelentek között többek között ott voltak: dr *Bundala Mihály* prépost-kanonok pápai praelátus, a Vörös-Kereszt Egyesület képviselőjében Des *Echerolles-Krúspér Sándorné* és dr *Gyöngyössy István*. Ott volt *Peszky Ferenc* teológiai tanár, *Sárréti János* karkáplán, dr *Wimmer Julián* irgalmas rendű főorvos, *Mellau István* tanítóképzői tanár, *Fata Sándor*, dr *Imrik Gusztáv*, dr *Papp Károly* és még számosan. *Monika* nővért az olasz temetőben temették el.

* **Nincs marhahus.** Eddig az volt a panasz, hogy nagyon drága a marhahus, szegény ember egyáltalában nem juthat hozzá, mert 5 koronát nem képes egy kiló husért fizetni. Ez a panasz most már oda módosult, hogy nem lehet drága pénzért sem kapni marhahust. A mészárosok közül már többen teljesen felhagytak a marhahus árusításával. Az nem volna baj szerintük, hogy nagyon drága az élmarha, mert az 5 korona kimérési árban megtalálnák a számítássaikat, azonban nincs fogyasztó, a közönség nem vásárolja a marhahust. A mészárosok előadása szerint olyan családok, melyek ez előtt másfél és két kiló marhahust vásároltak naponta, vagy hetenként 3—4-szer hoztatnak egy-egy negyed, vagy legfeljebb fél kiló marhahust. Ezért pedig nem tartják érdemesnek a szarvasmarha levágását, annál kevésbbé, mert vevő hiányában a mészárszékekben romlik meg a hus, amiből óriási károsodások származnak. Ilyen viszonyok mellett idestova csak azok a mészárosok mérnek marhahust, akiknek szállítási kötelezettségeik folytán okvetlen kell marhát levágni.

* **Megvesztett ló garázdálkodása.** Biharon eddig ismeretlen körülmények között megvesztett egy ló. A veszedelmes állat *Czencz Pál* kisgazdának *Gyula* nevű 15 éves fiát megharapta. Az állatorvos a lónál megállapította a veszettséget. A gyermeket felszállították a Pasteur-intézetbe.

* **A cséplőgépek szállítása.** Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala figyelmezteti a gazdaközönséget, hogy a cséplőgépek szállításánál s azok elhelyezésénél a távirtda és távbeszélő hálózat megrongálásától — ami a gépek magas alkatrészeinek lehajításával elkerülhető — szigoruan óvakodjanak annál is inkább, mivel a rendelkezés ellen vétők a legszigorubban fognak büntettetni. Nagyvárad, 1915 július 31. *Rendőrfőkapitányság.*

* **Gummi locsolócsövet** veszek jőkarban levőt. *Katonáné Nagy Sándor* u. 4.

* **Aszódinál** a katonaság az egész vonalon vásárol csokoládét, kávét, teát, rumot, konyakot, likőroket, borovicska pálinkát, szardiniát, leveskockát, huskonzerveket, sajtot, lipői-túrót, szalámit, kaviárt, hűsítő-és üdítőcukorkákat, gyengélkedőknek valódi málna szörpöt, munkásnépnek, hol a hus drága, ajánlok friss sósheringet nagyban is, raktáron befőzöcukor, kocka- és daráltcukor, mazsola, mandula és finom dió, kétszersült és gyermekeknek piskóta, szágó, kakaó, zabliszt, rizsliszt, burgonyaliszt, tápló, egyidejűleg ajánlom *Aszódi-féle* reklam kész darált kávémat, negyedikiló 85 fillér. A vásárló közönséget meghívom augusztus 1-jei vásárlásra, az árak a régiéek. *Aszódi Mihály Sas* palota, *Kossuth-utca*, Telefon 635. szám

* **Zsuzsi kisasszony** a *Rákóczy-utcon* 7. sz. alatt *Aszódi*val szembe. *Simon Gyula* hangszerkészítőnél, *Mikó* az est mesélni kezd, *Nem én lettem hűtlen hozzád*, *Te szöke gyermek*. *Háborus* lemez újdonságok. Hangszerek hegedűk, gramafonok eladása és javítása olesóárban. Húr különlegességek.

* **Kolera ellen.** Fertőtlenítő anyagok ugymint *Creolin*, *Carbolsav*, *Carbol* por *Lysoform* *Kali* szappan stb. Legolesőbban beszerezhető *Farkas István Apolló* drogeriájában *Rákóczy-ut.*

* **Kiadó lakások.** Ósi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — *Kossuth-utca* 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

x **Szeplő-májfolt** ellen megbecsülhetetlen az **YPO** krém és szappan, mely eltünteti a ránczokat, mittessereket, bőrvörösséget és pattanásokat, ára: 1 korona. Kapható, *Farkas István Apolló* drogeriájában *Rákóczy-ut* 7/B. *Rimanóczy* palota. Telefon: 13—02.

* **Okleveles tanítónő** elvállalja elemi és polgári iskolai tanulók oktatását valamint zongora tanítást is. Cim a kiadóban.

* **Szülők figyelmébe!** Előrehaladott szezon miatt a raktáron levő lüster, vászon és damaszk fiuruhák, batiszt, vászon, delin, lüster leányka ruhák apacsblusok és játszó ruhák, felöltők mélyen leszállított árak mellett lesznek kiárusítva a *Gyermek-divat* szalonban *Rimanóczy-utca* 1. sz. *Royal* kávéház mellett. Telefon 476.

x **Poloskairtó NOXIN** biztos szer. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag *Farkas István Apolló* drogeriájában *Rákóczy-ut* 7/B.

* **Idősebb** teljesen megbízható intelligens nő, jó bizonyítványokkal, a háztartás minden ágában jártas magános urinőhöz ajánlkozik. Apolonának is. Cim a kiadóban.

x **Négy szoba és előszobával álló lakás**, irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a *Bémer-tér* közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a ház mesternél. *Szent János-utca* 3. szám.

* **Ingatlan eladás.** *Nagytelek-utca* 3. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutárayos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók *Kossuth-utca* 3. szám alatti irodánkban. *Hungária* cipőgyár r.t.

x **Kiadó lakások.** *Kossuth-utca* 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — *Kossuth-utca* 2. sz. házban két kétszobás lakás kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

Tanulóleányok

felvétetnek

a **Szent László-nyomda** r. t.-nál

Szilágyi Dezső-utca 5.

SPORT

Debreceni footballcsapat Nagyváradon. A *Rhédey-kerti Sport* tér régi izgalmas percei ujulnak fel a legközelebbi vasárnap délután, amikor a *Debreceni Vasutas SE* footballcsapata fog nálunk vendégszerpelni a *NAC* csapatával való mérkőzés keretében. A *Debreceni VSC* footballcsapata ma az egyetlen csapat *Debrecenben*, amely rendszeresen sportol, a többi klubok játékosai bevonultak, ifjúsági anyagról nem gondoskodtak s így be kellett szüntetniök működésüket. Egyedül a *debreceni vasutasok* maradtak a küzdőtéren, mert a törvényes felmentés lehetővé tette tagjaik részére a honmaradást. A csapat elsőrangú játékerőt képvisel s így vasárnapi bemutatkozása igazi sport értékkel bír.

Legujabb táviratok.**Bombák Varsóra.**

Budapest, augusztus 4. (Saját tud.) Londonból jelentik: Varsóra 31-én öt ellenséges repülőgép bombákat dobott. Heten meghaltak, tizenegyen megsebesültek. A kár jelentékeny.

Légberöpített orosz löpőgyár

Budapest, augusztus 4. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról jelentik: Két testőr gyalogezredet Helsingforsba vittek a zavargások miatt. Krisztinangradban a finn forradalmárok a löpőgyárat légberöpítették.

Az ivangorodi győzelem.

Budapest, augusztus 4. (Saj. tud.) A Kölnische Zeitungnak jelentik a sajtóhadiszállásról:

Az ivangorodi váröy nyolc támaszpontjának elfoglalását a harminc és feleseknek köszönhetjük. Az erdélyi csapatoknak az oroszok emeletszerű lövészárkai nyolcszoros tüzét kellett leküzdeniök.

A nagy zsákmány mutatja, hogy nem igaz, hogy az oroszok nem komolyan védekeznek, ellenkezőleg legkétségbeesettebb ellenállást fejtenek ki.

A buvárhajók lehetetlenné teszik a Dardanellák ostromát

Bukarest, augusztus 4. Szalonikiból jelentik, hogy a tengeralattjáró hajóknak az Egei tengeren való szereplése mindinkább éreztetni hatását a szövetséges flottával szemben. Mind több és több helyen bukkannak föl a tengeralattjárók, s a hol megjelennek, onnan hamarosan eltűnnek az angol és francia hadihajók. Legutóbb Kavallából, majd Thasosból s a Kréta szigetén levő Szudából jelentették tengeralattjárók megjelenését, nemrég pedig Szaloniki közelében tünt fel egy buvárhajó.

A jelentések mindenkor kiemelték, hogy a buvárhajók föltűnédezése alkalmával a szövetséges hadihajók messze területen nem mutatkoztak. Még a Dardanellák és Mudrosz között is alig látni hadihajót, a mióta több szállítóőzöst elsüllyesztettek. Az ellenséges buvárhajók miatt a szövetségesek eljuttatták azt a tervet, hogy a szárazföldi ütközeteket a tengerrel támogatásuk, sőt megszüntették a Mudroszból Gallipoliba való csapatszállítás is, jöllehet eleinte azt tervezték, hogy a tengeralattjárók miatt csak kétszázankint szállítják a katonákat a gallipolli haretérre. — Mindennek az intézkedésnek az is az oka, hogy a szövetségesek, főként az angolok, a görögök előtt meg akarják menteni presztizsüket.

IRODALOM

Az Élet szépirodalmi és művészeti hetilap (szerkeszti Andor József) augusztus 1-i száma a következő gazdag és bő tartalommal jelent meg: Háború és zene. Dr. Sereghy Elemér. — Este van. (Költmény.) Sztinyai Zoltán. — Ködök, ködök... (Költmény.) Markos Béla. — A stradivári. (II.) (Elbeszélés.) Mariay Ödön. — Sivatsgban, őserdőben... (Regény.) Sienkiewicz Bányai. — A természet művészete. Marosi Arnold. — Csak asszonyok. Ex. — Kultúra. — Hétről hétre. — Szerkesztői üzenetek. —

Ezenkívül egész sokaságát közli az érdekes és aktuális képeknek. A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári-ut 15/c. Előfizetési ár félévre 10 korona. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal.

..NYILTÉR..**Gerő Gusztáv dr.**

ügyvédi irodáját
Széchenyi-tér 1. sz. alatt

(Rimanóczy-palota I. emelet)

megnyitotta.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KAROLY.

Biharvármegye alispánjától.

ad. 12—1915.

Felhívás!

Miután több községben az ázsiai kolera járványszerű fellépte megállapítást nyert a vármegye területén, felhívom mind azon orvostudor, szigorló orvos vagy orvosnövendék urakat, akik az 55555/1915. sz. a. B. M. rendelet 18. §. megállapított díjazás mellett a vármegye területén járvány orvosi szolgálatot teljesíteni hajlandók, hogy f. évi augusztus hó 15-ig írásban nálam állandó lakhelyük vagy címük megjelölése mellett minél előbb jelentkezni sziveskedjenek.

Alkalmaztatásuk a szükséghez képest jelentkezésük sorrendjében fog eszközöltetni.

Nagyvárad, 1915 augusztus 2.

Fráter Barnabás.

alispán.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy a m. kir. honvédelmi minisztérium a f. évi május 22-ről 124831 20/a—1915 szám alatt kelt rendeletével a hadiszolgáltatásokról szóló 1912. évi LXVIII t. cz. 24. 27 §-ai alapján igénybe vetteknek kijelentett malata készleteket a folyó évi július hó 19-én kelt 9718—20/b. 1915 eln. számú rendeletével az igénybe vétel alól feloldotta. Erről a törvényhatóság területén levő malata és sörgyárak tulajdonosait tudomásvétel végett jelen hirdetmény utján értesítem.

Nagyvárad, 1915. július 21.

Eieméry Ferenc
katonaügyi tanácsnok.

13660—1915 szám.

Hirdetmény.

A m. kir. Belügyminister Urnak 83046/915 VI. a B. M. számú körrendeletét a gépjárművezetőket előkészítő XII. rendes tanfolyam megtartására vonatkozólag a következőket hozom az érdeklődők tudomására:

A belügyminiszter ur a gépjárművezetőket előkészítő XII. rendes tanfolyam megtartását f. év augusztus 2 től kezdődőleg 28 ig engedélyezte.

Az ezen tanfolyamon résztvenni óhajtok ebbeli szándékukat személyesen vagy írásban kötelesek bejelentani a gondnoknak a tanfolyam helyiségében. (Budapest, X. ker. Százados-u. 14. sz.) hétköznap délután 5—7 óra között.

A folyamodvánnyal együtt benyújtandók:

1. születési anyakönyvi kivonat.
- 2 a legujabb keletű erkölcsi bizonyítvány.
3. orvosi bizonyítván.
4. iskolai képzettségről szóló bizonyítvány.

5. a jelentkező idejebeli és az ezt megelőző foglalkozását igazoló bizonyítványokat vagy egyéb ilyenmü okmányokat, amelyek azt is igazolják, hogy a tanfolyam tartama alatt foglalkozásától megvált e vagy pedig a tanfolyam elvégzése céljából foglalkozásának teljesítésétől a meghatározandó szükséges időre felmentést nyert.

6. a budapesti Mentő Egyesületnél vagy más tanfolyamon esetleg már megszerzett bizonyítványt, amely igazolja, hogy a jelentkező a balesetknél első segély nyújtásra szükséges tudnivalókról sikeresen vizsgázott.

Az érdeklődőknek levélbeli megkérésre a tanfolyam gondnoki irodája „Tájékoztató” ismertetést küld.

A részletek felől az érdeklődőknek szívesen szolgálok utbaigazítással.

Nagyvárad, 1915 július 31.

Rimler Károly s. k.
polgármester.

Biharvármegye alispánjától.

12086—1915.

Pályázati hirdetmény.

A magyarországi járásban megüresedett évi 2000 (Kettőezer) korona kezdőfizetéssel, évi 450 (Négyszázötven) korona lakáspénzzel és évi 600 (Hatszáz) korona utiátalánnyal javadalmazott járásorvosi állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t.-c.-ben előirt minősítésüket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket a 125000/1902 B. M. sz. a. kibocsátott Vármegyei Ügyviteli Szabályzat 4. §-ában előirt módon Biharvármegye főispánja Méltóságos dr. Miskolczy Ferenc urhoz címezve 1915. évi szeptember hó 7-ikének déli 12 órájáig hozzám annyival inkább nyujtsák be, mivel a később beérkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Nagyvárad, 1915 július 2-én.

Fráter Barnabás

alispán.

Nagyvárad város tanácsának árverési küldöttségétől.

ad. 9778—1915. sz.

Árlejtési hirdetmény.

A városi tanácstól nyert megbízás folytán katonai gyakorló-téren építendő honvéd tüzér lőszerraktár és tartozékai építő munkálatainak vállalatba adása céljából folyó évi augusztus hó 31-ik napján d. e. 10 órákor a városháza bizottsági termében nyilvános árlejtést fogok tartani.

A vállalatba adandó munkálatok a következők:

1. Föld kőműves és elhelyező munka.
2. Vas munka.
3. Kőfaragó munka.
4. Ács munka.
5. Bádogos munka.
6. Tető fedő munka.
7. Asztalos munka.
8. Lakatos munka.
9. Mázoló.
10. Villámhárító.

Ajánlatot lehet tenni az összes munkákra avagy egy, vagy több munka csoportra is. Bánatpénzül az ajánlati összeg 5 %-át teendő le a városi házipénztárba.

A bánatpénz készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban tehető le.

A bánatpénzt az ajánlatához csatolni nem szabad, hanem a bánatpénz kitételét igazoló nyugta vagy annak közjegyzőleg hitelesített másolata csatolandó az ajánlatához.

Az ajánlatok csak írásban alulírott küldöttségi elnök kezéhez 1915. év augusztus hó 31-ik napjának délelőtt 10 órájáig adhatók be. Az ajánlatok nyilvános árlejtésben fognak felbontatni. Az ajánlatok 1 koronás bélyeggel látandók el és csak szabályszerűen kiállított és pecséttel lezárt sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni. A borítékban megjelölendő a munkálat melyre ajánlat vonatkozik.

Ajánlat eskis az egységárak megjelölése mellett tehető, ebből a célból a város ártelekkel ki nem töltött költségvetéseket bocsájt a pályázók rendelkezésére vagyis az ajánlattevőknek maguknak kell azon egységárakat kitüntetni, melyek mellett a munkálatok végrehajtását kötelezik.

A fenti vállalatokra vonatkozó általános és részletes feltételek ártelekkel ki nem töltött költségvetések és tervek a városi mérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők és a feltételek és költségvetések díjtalanul megszerezhetők.

Minden ajánlattevő ajánlatában világosan kitenni köteles, hogy a jelen hirdetményt, az árlejtési feltételeket ártelekkel ki nem töltött költségvetéseket és terveket ismeri és azokat magára kötelezőnek elfogadja.

A közszállítási szabályrendeletnek a hazai gyártmányok és magyar honos műszaki erő stb. alkalmaz-

zására vonatkozó határozmányai minden ajánlattevőre feltétlenül kötelezők.

Az ajánlattevő tett ajánlata azonnal és mindaddig kötelezi, míg az ajánlatok felett a végleges döntés meg nem történik ellenben Nagyvárad városát eskis az árlejtés eredménye felett hozandó határozat jogerőre emelkedésével kötelezi.

Ama pályázók, kik ajánlatuk benyújtásakor a várossal még üzleti összeköttetésben nem állottak, illetve a városi hatóság előtt még ismeretlenek, tartoznak szállító képességüket és megbízhatóságukat azon keresk. és iparkamara bizonylatával igazolni, melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

A város közönsége fenntartja a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakon tekintet nélkül szabadon választhasson, esetleg újabb árlejtést tarthasson.

Nagyvárad, 1915 július 24.

Komlóssy József s. k.

jog. és gazdasági tanácsnok
mint küld. elnöke.

Hirdetmény.

Mivel az utóbbi időben is gyakran előfordult, hogy a tábori postai küldemények gyűlékony tartalmuk miatt elpusztultak, sőt más csomagokat is a tűz martalékává tettek: a m. kir. Belügyminiszter ur 32881—VI. a. 915. B. M. számú rendelete alapján figyelmeztetem a közönséget, hogy a könnyen gyúló és a robbanó anyagok a postai szállításból ki vannak zárva s hogy a postai hivatalok azokat a postai árumintákat és csomagokat, amelyek gyufát, benzint, benzines-tűzszerszámokat, (megtöltve) petróleumot, spiritust, vagy más efféle könnyen gyúló és könnyen robbanó tárgyskat vagy anyagokat tartalmaznak, szállításra nem fogadják el. S miután azt tapasztaltuk, hogy a közönség — mindazonáltal, hogy a fent jelzett tilalom már széles körben ismeretett, — a robbanó és gyűlékony anyagokat tartalmazó tárgyskat még ma is gyakorta küldi, a postai hivatalok az áruminta küldeményeknél a fenti tilalmat kémpróbák útján ellenőrzik, míg a csomagoknál — ha ilyen tartalom gyanuja fölmerül — a feladót kötelezhetik a csomag felbontására. Figyelmeztetem továbbá a közönséget, saját érdekében arra is, hogy aki ily tárgyskat a tilalom eltitkolása vagy hamis nyilvánítása mellett ad postára, kihágást követ el s ezen felül a tiltott tartalmú küldemény által okozott kárt is köteles a postának megtéríteni.

Nagyvárad, 1915 július 5-én.

Gerő Armin,
rendőrfőkapitány.

Pályázati hirdetmény.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága a II. od. oszt. ellenőri állás betöltése folytán megüresedett I. s. d. oszt. adóhivatali számtiszt (Adótiszt) és ennek betöltésével esetleg megüresedő más állásoknak választás útján leendő betöltését a f. évi augusztus havi rendes közgyűlés napirendjére tűzvéni ki, felhívom mindazokat, a kik a X-ik fizetési osztályba beosztott 2000 korona fizetés és 720 korona lakpénzzel javadalmazott I. s. d. oszt. adóhivatali számtiszt (adótiszt) és ennek betöltésével esetleg megüresedő más állásokra pályázni kívánnak, hogy pályázati kérvényüket szabályszerűen felszerelve Nagyvárad thjf. város főispánja Méltóságos Hlatky Endre urhoz, mint a kijelölt választmány elnökéhez címelve, hivatalomnál (Városháza I. s. d. emelet 4. szám alatti) folyó évi augusztus hó 7 ik napjának délután 5 óráig annyival is inkább adják be, mivel az elkésztett beadott, vagy később fel nem szerelt kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Nagyvárad, 1915 július 20.

Rimler Károly s. k.,
polgármester.

4781—1915 eln. sz.

Hirdetmény.

Az Országos Hadsegélyző Bizottság a hadibélyegek eladása folytán egybegyűlt és még képződő alap terehére a háborúnak olyan áldozatainak szándékozik segíteni, akiknek mostoha helyzetén az eddigi keretek között a háborús jótékonyosság eddigi rendszereivel változtatni nem lehetett.

Igy gondoskodni kíván a háboruban elesett, vagy sebesülés, illetőleg hadifáradalak és betegség következtében elhalt katonák (ide értve a tiszteket is) olyan hátrahagyottjainak segélyezéséről, akiknek semmiféle államsegélyre, nyugdíjra, kegydíjra vagy nevelési járulékra igényük nincsen: akik azonban segítségre szorulnak s akiket az elesett, vagy elhalt katona tartott el.

Ez a segély kétféle:

1. Ha az elesett vagy elhalt katona, aki a segélyezendőnek eltartója volt, középiskolát vagy ezzel egyenértékű tanintézetet végzett: minden nyolc éven felül hátrahagyottja részére fejenként és havonként 60, hatvan korona, a nyolc éven aluliak részére pedig havonta 30, harminc korona.

2. Ha az elesett vagy elhalt katona, aki a segélyezendőnek eltartója volt, nem végzett középiskolát vagy ezzel egyenértékű tanintézetet, az esetben minden nyolc éven felül hátrahagyottja részére fejenként és havonta 30, harminc korona, a nyolc éven aluliak részére pedig 15, tizenöt korona.

Az ily segély iránti folyamodványban tüzetesen feltüntetendő, hogy a hátrahagyott az elesett, vagy elhalt katonával minő viszonyban volt, valamint, hogy a hátrahagyottat valóban az elesett vagy elhalt katona tartotta el, továbbá, hogy a hátrahagyottak az elesett vagy elhalt katona támogatása hijján nélkülözésnek vannak kitéve, illetőleg megélhetésük biztosítva nincs. Feltüntetendő ezenkívül, a folyamodványban minden egyes segélyre számoltató hátrahagyottnak pontos életkora.

A midőn ezt az érdekelteknek tudomására hozom, felhívom mindazokat, a kik a fentebb meghatározott feltételek mellett a segélyre igényt tartanak, hogy a segély kieszárlése iránti kérvényüket Nagyvárad város polgármesteri hivatalánál (Városháza I. em. 4. sz. ajtó) adják be.

Nagyvárad, 1915 július hó 23.

Rimler Károly
polgármester.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

Ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb bizó-lámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésér. ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk!

Égész éjjel ügyeletes szolgálat!

Költségvetések ingyen.

Telefon száma 514.

Elvállaljuk villamos világi-tási és erőátviteli berendezé-
sek felszerelését.

Csillárok,

és lámpák

Állandóan nagy választékban kap-
hatók.

Villamos mérők

1/4. méretű minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.